

MBOG magazine

MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN DE ORTHOMOLECULAIRE GENEESKUNDE

INTERVIEW MET APOTHEKER
Edwin Lipperts

Leo Pruimboom:
Een efficiënte darmflora
maakt een inefficiënt mens

JUBILEUMCONGRES
30 jaar MBOG!

MBOG

HOOGGECONCENTREERDE VISOLIE IN TRIGLYCERIDENVORM
BIOK.CENTER 0 DOSSIER: GABA 0 EFFECTIEF TEKSTSCHRIJVEN VOOR JE PRAKTIJK

Kwaliteit van orthomoleculaire preparaten

Voor deze editie waren we onder andere in gesprek met apotheker Edwin Lipperts over zijn visie op de kwaliteit van de grondstoffen verwerkt in fytotherapeutische en orthomoleculaire preparaten.

Als je het hebt over de fabricage van dergelijke producten zoals we die in de complementaire geneeskunde gebruiken, lijkt goede controle op de inhoudsstoffen die daarin worden verwerkt, een vanzelfsprekende zaak. Toch blijkt de werkelijkheid vaak anders. Hoewel veel betrouwbare fabrikanten er alles aan doen om supplementen van een hoogwaardige kwaliteit te leveren, schiet de controle van de grondstoffen volgens Edwin Lipperts soms toch tekort.

Tevens in deze editie een interview met Leo Pruimboom waarin hij ingaat op PDS. Tot voor kort was het heel simpel. Had je darmklachten en was de oorzaak niet te beredeneren, dan had je last van het prikkelbaar darmsyndroom. Afgekort: PDS. Zogenaamd een onschuldige aandoening met als belangrijkste symptoom obstipatie, af en toe afgewisseld met diarree. Dat er meer aan de hand moest zijn, wist dr. Leo Pruimboom al dertig

jaar geleden toen hij zijn eerste stappen zette in de klinische psycho-neuro-immunologie (kPNI). Kort gezegd, de wetenschap die de samenhang onderzoekt tussen de psyche, ons immuunsysteem, de hersenen en hormonen. 'PDS is niet zomaar een krampje, het is schade aan de darm', vertelt hij. 'Maar de laesies zijn zó klein dat ze met een coloscopie nauwelijks zichtbaar zijn.'

Verder kunt u informatie vinden over het programma en de inhoud van het aanstaande MBOG-jubileumcongres dat gehouden wordt op zaterdag 6 oktober in het NBC Congrescentrum te Nieuwegein. De MBOG bestaat inmiddels 30 jaar en dat zal gedurende deze dag op passende wijze worden gevierd.

De sprekers van deze dag stellen zich op pagina 14 en 15 voor en gaan alvast kort in op het onderwerp van hun lezing.

Dit en meer in de 3de editie van het huismagazine van uw beroepsorganisatie MBOG.

Ik wens u veel leesplezier!

Sacha van den Ende
Hoofdredacteur (sacha@mbog-magazine.nl)

Beste MBOG-leden,

Voor u ligt alweer de derde editie van het MBOG Magazine. Tijdens de zomer zijn we druk bezig geweest met de voorbereidingen voor het MBOG-congres op 6 oktober. Zoals u weet,

bestaat de MBOG dit jaar 30 jaar en dat vieren we met een jubileumcongres. In deze editie stellen we vast een aantal sprekers aan u voor. Ze kijken ernaar uit hun verhaal te mogen doen! We hopen dat u erbij bent, tijdens dit bijzondere congres!

Naast de voorbereidingen voor het congres zijn we druk bezig geweest met de professionalisering van het ledenadministratiesysteem. Achter de schermen wordt hard gewerkt aan dit systeem. Wanneer het helemaal klaar is en ingericht is, komt de website aan de beurt. De bedoeling is dat eind van het jaar alles draait.

Veel leesplezier gewenst!

Het MBOG-bestuur

APOTHEKER EDWIN LIPPERTS OVER KWALITEIT VAN GRONDSTOFFEN

'Je kunt onzuiverheden en verontreinigingen wel bepalen, maar dan weet je nog niet welke werkzame stoffen er in de grondstoffen zitten.'

Zelf grondstoffen inkopen en er zorgvuldig op toezien dat de kwaliteit gewaarborgd blijft. Als je het hebt over de fabricage van orthomoleculaire producten zoals we die in de complementaire geneeskunde gebruiken, lijkt dit een vanzelfsprekende zaak. Toch blijkt de werkelijkheid vaak anders. Hoewel veel betrouwbare fabrikanten er alles aan doen om supplementen van een hoogwaardige kwaliteit te leveren, schiet de controle van de grondstoffen soms toch tekort. Apotheker Edwin Lipperts heeft zich grondig verdiept in alle processen en stappen vanaf de herkomst van een grondstof tot een eindproduct. Hij schrok met regelmaat van wat hij ontdekte.

Zijn waarschuwing moeten we als branche heel serieus nemen, want als iemand het kan beoordelen, is dat Lipperts wel. Al 24 jaar is hij apotheker. Hij begon zijn loopbaan in 1994 bij een reguliere apotheek in Schoonhoven. Daarna werd hij verantwoordelijk apotheker bij Produlab Pharma, een veterinaire productiebedrijf in Raamsdonksveer, waar hij de hele productie en het laboratorium van de grond af opzette. Zijn enorme leergierigheid spoorde hem aan om steeds meer kennis en ervaring over zijn beroep te vergaren. Om zoveel mogelijk facetten van zijn vak te doorgronden, combineerde hij parttimebanen bij verschillende organisaties. Zo kwam hij bij het Laboratorium der Nederlandse Apothekers van de KNMP terecht, waar hij werkzaamheden verrichtte voor het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen. Hij zette een tijdschrift op voor artsen en apothekers, de Farmacotherapeutische Uittreksel Service (www.fus.nl), dat nog altijd bestaat. In Roosendaal werd hij lid van een maatschap van drie apothekers, en later van Apotheek Roosendaal, het samenwerkingsverband van alle Roosendaalse apotheken.

Levenswerk

Sinds 2013 is hij (fulltime) directeur-eigenaar en beherend apotheker van de NatuurApotheek nadat hij in 2011 in contact was gekomen met de oud-eigenaren ervan, Charles en Nicole Wauters. Zij waren in die tijd op zoek naar een opvolger, omdat ze de pensioenleeftijd waren gepasseerd en hun werk wilden overdragen aan iemand die daarin dezelfde passie zou kunnen en willen leggen als zichzelf. Blijkbaar maakten ze goed gebruik van hun intuïtie toen zij in Lipperts hun gezochte kandidaat herkenden. Want het fytotherapeutische werk en de complementaire geneeskunde gingen helemaal voor hem leven toen hij kennismaakte met het levenswerk van het echtpaar en hoe zij dat hadden vormgegeven. In 2012 besloot hij zijn deelname aan de maatschap op te zeggen om aan het roer te gaan staan van de NatuurApotheek. In 2013 werd hij officieel directeur. Ondertussen was hij er wel in geslaagd een huisartsengroep in Roosendaal te interesseren voor fytotherapie.

Was dat voor jou een soort marktonderzoekje?

‘Ja, eigenlijk wel. De gemiddelde burger - en ook de gemiddelde arts - had nog nooit van fytotherapie gehoord. Homeopathie was daarentegen wel al heel bekend.’

Maar jij hebt er als apotheker altijd al voor opengestaan toch? Jij had het besef dat de hele plantengeneeskunde de basis is van de moderne farmacie.

‘Dat klopt, ik was er al in geïnteresseerd en ik was ook al lid van de NVF, de Nederlandse Vereniging voor Fytotherapie. Dat komt ook door mijn achtergrond, ik ben opgegroeid in de natuur. Mijn vader was fruitteler en ik hielp als kind altijd mee in het bedrijf.’

“Het is belangrijk dat je als apotheek een rechtstreeks lijntje hebt met de enige en eerste opwerkingsfabriek van een grondstof.”

Je hebt onderzocht of die artsen ervoor openstonden om andersoortige middelen in te zetten en jullie deden een onderzoek. Wat hield dat in?

‘We hadden een paar interessante middelen gekozen. Een voorbeeld daarvan was een capsule met roderijstzetmeel. Dat is een cholesterolverlagend voedingssupplement dat natuurlijke statines bevat en het cholesterol kan verlagen. Een product dat de westerse medische wereld inmiddels accepteert, cardiologen schrijven het voor. Het is ook redelijk goed onderbouwd. In China wordt het traditioneel veelvuldig gebruikt.’

Met als pluspunt dat het geen bijwerkingen geeft?

‘Als het goed is, klopt dat. Maar dan komen we nu op een belangrijk punt. Je kunt topkwaliteit aan grondstoffen inkopen, maar ook slechte en alles wat daar tussenin zit. Hoe populairder een product, hoe meer rommel je ervan kunt kopen. Roderijstzetmeel is een beetje een hype, een superfoodachtig iets geworden.’

Maar wel met een bewezen werkzame stof

‘Ja dat wel, maar wat er gebeurt, is heel ernstig. Er zijn grondstoffen verkrijgbaar, die worden verrijkt met synthetisch lovastatine. Dat zijn goedkope grondstoffen voor de productie van generieke cholesterolverlagende geneesmiddelen waarvan het patent is verlopen. De mooie, natuurlijke grondstoffen worden dan verrijkt met synthetisch lovastatine, omdat dat heel erg lijkt op monacoline K, de natuurlijke molecuulstructuur. Sterker, het is hetzelfde molecuul met slechts één groepje verschil. Het grote voordeel van de plantaardige grondstof, namelijk dat je minder bijwerkingen hebt, verdwijnt als sneeuw voor de zon als je er de synthetische versie aan toevoegt. Ik heb het over een heel discutabele manier van werken die over de hele wereld is verspreid.’

Waar gebeurt dat vooral? In China? Ik neem aan dat niemand die de synthetische stof toevoegt, dat zal communiceren.

‘Nee, dat doen ze inderdaad niet. Die grondstof komt vooral uit Azië. In Europa wordt geen rode rijst verbouwd, dus we moeten het wel van dat werelddeel hebben. Het is heel belangrijk om de controles van de grondstoffen op de goede manier uit te voeren. Ik denk dat Europa heel goede muren heeft opgetrokken om slechte stoffen te weren. Niet dat ik zo’n voorstander ben van allerlei muren, maar soms zijn ze toch noodzakelijk. Echter, analyses maken van grondstoffen is ontzettend moeilijk. Eigenlijk is het allerbelangrijkste dat de herkomst van die grondstoffen duidelijk is. Als je die niet kent, kun je al geen goede analyse doen. Op het moment dat iemand een grondstof vervuult met andere stoffen, is het bijna onmogelijk te achterhalen wat er precies aan de hand is met die grondstof en wat er allemaal verder nog meer in zit. Je kunt onzuiverheden en verontreinigingen wel onderzoeken, maar dan weet je nog niet welke werkzame stoffen er wel in zitten. En dat is best heel ernstig. Het is dus belangrijk dat je als apotheek een rechtstreeks lijntje hebt met de enige en eerste opwerkingsfabriek van een grondstof. Dat is denk ik, een heel belangrijk issue dat snel over het hoofd wordt gezien. Het waarborgt wel het bestaansrecht van ons als apotheek, omdat wij hier alle grondstoffen zelf inkopen en er nauwlettend op toezien dat de kwaliteit heel erg goed geregeld is.’

Hoe zit dat dan met de leveranciers van voedingssupplementen of de bedrijven die niet zelf fabriceren, maar wel supplementen op de markt brengen?

‘Diverse voedingssupplementenleveranciers in Nederland weten niet exact welke grondstofkwaliteit hun product bevat.’

Dat is een zorgwekkende constatering. Hoewel er natuurlijk ook genoeg leveranciers zijn die het wel goed op orde hebben.

‘Jawel, maar je kan het niet aan de buitenkant van het product zien, zij dus ook niet. Bij voedingssupplementen zijn er in principe geen regels voor de kwaliteit van het product wat betreft de werkzaamheid. Het is bedoeld als aanvulling op de voeding. De Warenwet heeft zich alleen maar geconcentreerd op het analyseren van onzuiverheden en verontreinigingen. Ze kijken alleen welke pesticiden erin zijn terechtgekomen, welke soorten toxines, microbiologische onzuiverheden, zware metalen. Supplementenleveranciers denken hun zaken goed geregeld te hebben en bezitten vaak certificaten van analyses. Echter, die analyses zijn waardeloos. Ze moeten in Europa overgedaan worden door geaccrediteerde laboratoria.’

Je bedoelt dat bijgeleverde analyses niet betrouwbaar zijn?

‘Precies. Ik heb laatst nog een grondstofanalyse uit China ontvangen en vervolgens de grondstof hier opnieuw laten analyseren. Als je dan ziet hoeveel onzuiverheden en verontreinigingen die bevat, is dat gewoon ernstig. De Warenwet ziet er wel op toe dat iedereen opnieuw de grondstoffen laat controleren op onzuiverheden en mogelijke verontreinigingen, maar dan weet je nog steeds

niet wat voor kwaliteit grondstoffen, met welke werkzame stoffen en hoe sterk werkzaam, je in huis hebt. Om die reden zijn de oud-eigenaren van de apotheek de hele wereld overgetrokken om goede connecties aan te gaan met betrouwbare grondstoffabrikanten. Zo kunnen we nu uit eerste bron de grondstof betrekken. Dat is voor onze apotheek heel belangrijk.’

Hoe zit het met de voorschrijvers van supplementen? Kunnen die voldoende inzicht krijgen in de werkzaamheid van producten die ze hun cliënten aanraden?

‘Nee, dat denk ik niet. Simpelweg omdat dat ook niet kan. Ik heb dat inzicht zelf ook niet omdat je het niet kunt zien aan het product. Dat is de reden dat wij in de apotheek de grondstof hier zelf in huis willen hebben en het product zelf willen samenstellen.’

Dus de kans bestaat dat de voorschrijver vertrouwt op een bepaald merk of een naam terwijl niet is aan te tonen dat de leverancier zijn zaken voor elkaar heeft?

‘Die kans bestaat zeker. Men zou af en toe eens de proef op de som kunnen nemen door een product te laten maken en het verschil te ervaren tussen het effect van een ingekocht supplement en een product dat een apotheek zelf heeft gemaakt. We zijn erin gespecialiseerd om kleine bereidingen te maken, zelfs al voor één recept. Dat hoeft niet eens duurder te zijn dan een supplement dat op de markt wordt gebracht in grote hoeveelheden. Bovendien heeft de voorschrijver dan de mogelijkheid om zelf de hoeveelheid en sterkte te bepalen. Tenslotte heeft elke patiënt een persoonlijke dosering nodig.’

Noem eens een orthomoleculair product dat jullie veel produceren.

‘Laten we bij de roderijstzetmeelcapsules blijven. Die kunnen orthomoleculair goed worden ingezet bij hart- en vaatziekten. En bij het metabool syndroom, dat in Nederland heel veel voorkomt. Steeds meer mensen geven de voorkeur aan een natuurlijke statine in plaats van een synthetische. Daar komt bij dat rode rijst ook nog andere positieve effecten heeft; rode rijst bevat onder andere ook nog glucosamine, lecithine, diverse flavonoiden en diverse antioxidanten. De breedte van het effect zorgt ervoor dat het veel meer doet dan wanneer je het synthetische grondstofje lovastatine zou gebruiken. Ik denk dat dat een belangrijk kwalitatief aspect is van fytotherapie.

Fytotherapeutische grondstoffen bestaan uit heel veel verschillende molecuulstructuren, er zitten veel verschillende stoffen in een grondstof. Die zorgen niet alleen voor een synergetisch effect van de werkzame afzonderlijke stoffen, wat allang is aangetoond, maar ook voor een vermindering van de bijwerkingen van de afzonderlijke stoffen. En ik denk dat er nog veel onderzoek naar mogelijk is. De orthomoleculaire wereld zou daar nog interessante

keuzes in kunnen maken. Want die kiest soms synthetische grondstoffen waarmee je het risico loopt, dat je snel overdoseert en bijwerkingen krijgt, terwijl je geen maximaal effect hebt. Ga je die grondstoffen vervangen door mooie fytotherapeutische extracten, dan zou je best weleens tot betere resultaten kunnen komen.'

De apotheek levert ook geneesmiddelen met als werkzame stof natuurlijk schildklierhormoonpoeder. Mensen kunnen dat laten voorschrijven als ze gevoelig zijn voor de bijwerkingen van synthetische schildklierhormonen.

'Dat sluit aan op wat ik net heb verteld. Net als plantaardige extracten, heb je ook dierlijke, zoals het varkensschildklierhormoonpoeder. Dat levert veel minder bijwerkingen op dan de synthetisch werkzame stoffen en het effect is beter. Vaak zijn patiënten jarenlang op zoek naar de optimale instelling van de schildklier, totdat ze op het varkensschildklierhormoon overgaan en ineens wel tot een goede instelling komen in een redelijk korte tijd. Dan zien ze ook nog eens vele bijwerkingen verdwijnen. Je kunt het natuurlijk schildklierhormoonpoeder eigenlijk wel de grondstof noemen waarbij we dat het beste hebben aangetoond. Ik denk dat wij als apotheek ons meer en meer kunnen specialiseren als een Europese apotheek met als specialisatie optimalisatie van de energievoorziening van het lichaam. Enerzijds door steeds meer kennis over schildklierklachten en alles wat daarbij komt kijken, en anderzijds door een sterke focus op de Chinese fytotherapie, waarbij vanuit een heel ander diagnostisch systeem dan de westerse geneeskunde, de energievoorziening van het lichaam en het herstellen van de balans tussen alle lichaamsfuncties wordt geoptimaliseerd.'

Gaan jullie schildkliergeneesmiddelen ook naar andere landen?

'Ja, steeds meer mensen ontdekken dat we daar heel veel kennis in hebben verzameld en goede adviezen kunnen geven. We hebben ook heel veel keuzes inmiddels. Zo maken we tabletten met het varkensschildklierhormoonpoeder in verschillende doseringen, maar ook capsules op maat.

Er zijn nog andere opties. We kunnen de synthetische grondstoffen T3 en T4 mengen met andere hulpstoffen. Soms vinden mensen het eng om op varkensschildklierhormoon over te gaan, maar willen ze wel weten of ze misschien slecht reageren op de hulpstoffen van de synthetische geneesmiddelen. Een logische vraag. We kunnen hier de grondstoffen mengen met natuurlijke hulpstoffen en kijken wat dan het effect is.

Verder is er een natuurlijke tinctuur van westerse kruiden die een prachtig effect heeft op mensen met een vertraagde schildklier. Dat product hebben we samengesteld met een Australische arts. De tinctuur is geschikt voor bijvoorbeeld mensen die nog maar net schildklierpatiënt zijn.

Nog een voorbeeld is een paddenstoelenmix die we hebben samengesteld uit medicinale paddenstoelen, een mix die een positief effect op de schildklier lijkt te hebben.

Daarnaast hebben we de Schildklierformule Plus met daarin elementen als selenium, jodium en tyrosine, een voorloper van het schildklierhormoon T4.'

Alleen artsen mogen toch schildklierhormoon voorschrijven?

'Dat geldt inderdaad zowel voor de synthetische geneesmiddelen met T3 en/of T4 als voor geneesmiddelen met varkensschildklierhormoonpoeder als werkzaam bestanddeel. Therapeuten kunnen werken met de andere opties die ik net noemde.'

Ik heb begrepen dat je een mooi systeem hebt ontwikkeld om interacties te monitoren tussen reguliere medicatie en daarnaast orthomoleculaire en fytotherapeutische preparaten.

'De oud-eigenaren van de apotheek waren al bezig met de vraag hoe ze een arts of therapeut zouden kunnen adviseren over een mogelijke interactie. Ze kregen daarover soms een vraag, met als gevolg dat ze er een dag mee bezig waren om het uit te zoeken. Daarna wisten ze eigenlijk nog niet voldoende want de zoektocht was bijna oneindig. Ze keken in allerlei databases naar theoretische mogelijkheden bij interacties tussen synthetische stoffen en fytotherapie, maar ook tussen synthetische stoffen en orthomoleculaire grondstoffen. We hebben er in 2013 een groot subsidieproject van willen maken voor ZonMw met diverse interessante samenwerkingspartners. Helaas zijn we net niet in de 'prijzen' gevallen.

Door mijn jarenlange ervaring in de openbare apotheek, waarbij ik vele interacties heb beoordeeld tussen synthetische geneesmiddelen onderling, en door het niet doorgaan van de subsidiemogelijkheid, werd ik gedwongen andere inventieve oplossingen te zoeken om interacties tussen synthetische geneesmiddelen en fytotherapie te beoordelen. Dat leidde tot een door mij bedacht systeem.

Ik ben van plan in de toekomst een cursus te ontwikkelen voor artsen en therapeuten. Als apotheek willen wij die graag helpen zich de kennis eigen te maken zodat ze in veel gevallen zelf de risico's kunnen inschatten, maar ook weten wanneer het goed is om de apotheek te raadplegen.

Wij bieden als apotheek ondersteuning; zo helpen wij dr. Valstar die op dit moment een cursus uitwerkt. Hij is bezig zijn wetenschappelijke kennis op papier te zetten zodat er voor vele medische indicaties behandelprotocollen met voedingssupplementen of -middelen beschikbaar komen, die niet afhankelijk zijn van een fabrikant of leverancier. Hij doet dat samen met zijn netwerk van andere artsen en collega's die eraan meewerken en -schrijven. We verwachten dat al in 2019 het eerste deel van deze cursus beschikbaar gaat komen. Ook interacties tussen synthetische geneesmiddelen en orthomoleculaire stoffen gaan daarbij uitgebreid aan bod komen.

Ik heb goede hoop dat we met elkaar daar inhoudelijk meters mee gaan maken.